

Lokaliseren van de slaapplaats

Het is vaak lonend om rond de schemering te zoeken naar slaapplaatsen. Dit kan het beste per fiets, maar ook per auto. Door waarnemingen van slaaptrek te verzamelen kan uiteindelijk het slaapplaatsgebied gelokaliseerd worden. Slaapplaatsen van Blauwe Kiekendieven worden vaak jarenlang gebruikt (tientallen jaren niet ongebruikelijk).

Enkele uren voor zonsondergang kunnen de eerste vogels hun voedselgebieden verlaten en min of meer in de richting van het slaapplaatsgebied trekken. Blauwe Kiekendieven komen doorgaans solitair binnen. De soort is zwijgzaam bij het benaderen van de slaapplaats. Het aanvliegen is meestal op geringe hoogte (boomtophoogte). Op zonnige dagen komen vogels vaak later en vallen dan van grotere hoogte snel in. De vogels gebruiken soms voorverzamelplaatsen. Dan wordt rond zonsondergang alsnog richting definitieve slaapplaats gevlogen. Vogels die vroeg arriveren foerageren vaak nog op de slaapplaats of zitten op uitkijkposten, later aankomende vogels vallen meestal direct in. Het invallen gaat plotseling: opeens zijn de vogels weg.

- Ga 2 uur voor zonsondergang naar een gebied waar regelmatig Blauwe Kiekendieven worden gezien en ga deze vogels volgen.
- In het slaapplaatsgebied kan het beste lopend de exacte ligging van de slaapplaats worden opgezocht.
- Maak een beschrijving van het terreintype van de slaapplaats. Indien bekend maak ook een beschrijving van het foerageergebied. Meld de slaapplaats aan op www.sovon.nl en plaats de beschrijvingen in het opmerkingenveld.

Tijd van het jaar: Van begin oktober tot half mei. De hoogste aantallen worden meestal van december tot en met februari aangetroffen.

Terreintype: rustige, afgelegen en open plekken met een begroeiing van zo'n 50 cm hoog. Favoriet zijn rietveldjes, natte heidevelden, hoogvenen, duinvalleien, kwelders en soms akkers met groenbemesters of overblijvend graan.

Tellen van de slaapplaats

Een waarnemingspost tegen de zon in heeft als voordeel dat invallende vogels veel langer zichtbaar blijven (tegenlicht). Probeer een plek te vinden met een wijd uitzicht. Hou voldoende afstand tot de slaapplaats in verband met verstoring. Meestal zal één waarnemer per slaapplaats volstaan, maar bij grote en onoverzichtelijke gebieden is het vaak noodzakelijk om meerdere waarnemers in te schakelen vanuit verschillende standpunten.

- Avondtellingen hebben de voorkeur, van 1 uur voor tot $\frac{3}{4}$ uur na zonsondergang. Ochtendtellingen zijn ook mogelijk, maar vogels vertrekken al in schemerdonker: vanaf 20 minuten voor zonsopkomst tot 1 uur erna. Voordeel is dat vogels druppelsgewijs en in rechte lijn uitvliegen.
- Noteer per telling starttijd en weersomstandigheden. Bij avondtelling: probeer eerst het aantal reeds aanwezige vogels te bepalen. Noteer vervolgens elke binnenvliegende vogel met tijdstip en aanvliegrichting. Blijf doortellen tot de duisternis het verder tellen onmogelijk maakt en noteer eindtijd. Bij ochtendtelling: noteer elke uitvliegende vogel met tijdstip en uitvliegrichting. Hou er rekening mee dat sommige vogels lang kunnen blijven zitten. Noteer eindtijd.
- Maak altijd onderscheid tussen exemplaren in mankleed (volwassen mannen) en ringtails (ofwel ringstaarten: adulte vrouwen en eerstejaars vogels). Bepaal indien mogelijk de leeftijd, zie hiervoor de paragraaf "Herkenning".
- Check regelmatig of er vogels gekleurringd zijn. Dit is goed zichtbaar als de vogels de poten even laten hangen (tijdens het jagen of het schudden van de veren pal na opvliegen 's ochtends).

- Wanneer met meerdere waarnemers wordt geteld is het belangrijk om direct na afloop te overleggen.
- Voer de telling dezelfde dag in op www.sovon.nl, inclusief aan- of uitvliegrichtingen (facultatief). Vermeld het aantal mankleed en ringtails in het opmerkingenveld.

Herkenning

Bij Blauwe Kiekendieven is het zeer eenvoudig volwassen mannen en ringtails te onderscheiden. Het is daarom zinvol dit altijd te noteren. Met wat oefening kunnen ook eerstejaars vogels onderscheiden worden. Goede waarneemomstandigheden zijn dan wel een vereiste. Dit is bij een slaappleaats niet altijd het geval. Bij twijfel gewoon noteren als ringtail.

Leeftijd en geslacht in winter

Mankleed

- Volwassen man: onmiskenbaar.
- 2e winter: in de eerste helft van de winter nog te onderscheiden van volwassen mannetjes door donkere bruine vlekken op rug en kop en soms een paar juveniele pennen. Maar let op: ook volwassen mannen kunnen vlekken op de rug hebben, maar meer licht wijnrood dan bruin.

Ringtails

- Volwassen vrouw (2e winter en ouder): licht grijzig bruin, zowel lichaam als vleugels. Wittige onderbuik. Borst grof gevlekt. Bandering op armpennen goed zichtbaar. Lichte (gele) iris, vaak verrassend goed zichtbaar.
- 1e winter: warm geelbruin/okerkleurig. Geelbruine ongetekende onderbuik. Borst fijn gevlekt met dunne streping. Bandering op armpennen niet/nauwelijks zichtbaar door opvallende donkere arm. Bovenvleugel donker met dunne lichte streep, gevormd door roestkleurige toppen van grote dekveren. Tevens opvallende vlekkerige roestrode baan op armvleugel (bij volwassen vrouw vaag en beige). Koptekening scherper en contrastrijker dan volwassen vrouw. Donkere (bruine) iris duidt altijd op een 1e winter vogel, maar iris van 1e winter mannetjes kunnen al van grijsbruin naar geel verkleuren tijdens 1e winter!